

KLAGANDE

Vegaholm Bil & Maskin AB, Box 167, 341 25 Ljungby
Ställföreträdare: BO , samma adress

MOTPART

Länsstyrelsen i Kronobergs län, 351 86 Växjö

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Kronobergs län beslut den 1 december 2005,
dnr 575-5191-05, se bilaga 1

SAKEN

Föreläggande om undersökning av förorenad mark

DOMSLUT

Miljödomstolen ändrar det överklagade beslutet endast på så sätt att tiden för fullgörande av föreläggandets punkt 1 flyttas fram till den 29 september 2006.

YRKANDEN M.M.

Vegaholm Bil & Maskin AB (Vegaholm) har yrkat att miljödomstolen upphäver länsstyrelsens beslut. Till stöd för sitt yrkande har Vegaholm anfört bl.a. följande.

I första hand bör länsstyrelsens beslut upphävas på formell grund eftersom res judicata föreligger. Länsstyrelsen har redan prövat ett identiskt beslut mot Vegaholm. I andra hand bör länsstyrelsens beslut upphävas eftersom Vegaholm bevisligen aldrig har bedrivit verksamhet på fastigheten eller på annat sätt haft aktivitet på denna. Fastigheten avyttrades den 1 februari 2005 till Designsmide i Älgult AB under bildande, som sedan april har lager i delar av lokalerna på fastigheten. Köparen är lagfaren ägare av fastigheterna. Vegaholm är inte fastighetsägare. Vegaholm har två invändningar mot att bolaget skulle ha efterbehandlingsansvar som fastighetsägare. Den som inträtt som fastighetsägare med kännedom om bristen kan endast bära ansvar om det inte finns någon verksamhetsutövare som kan utföra eller bekosta efterbehandlingen, se 10 kap. 3 § miljöbal-

ken. I detta fall finns det en verksamhetsutövare på en av fastigheterna och länsstyrelsen har inte prövat ansvaret mot denne. Man har heller inte vidgat utredningen mot tidigare ägare, såsom K/b Kedums Fastighetsförvaltning AB och dess bolagsmän. Den andra invändningen hänför sig till den s.k. obillighetsprincipen. Länsstyrelsen har inte visat någon omständighet som talar för att Vegaholm skulle ha betydande del av efterbehandlingsansvaret. Vegaholm har tvärtom inte på något sätt bidragit till den påstådda föroreningen. Det är därför obilligt att påföra Vegaholm ansvar.

År 1972 upphörde orenade utsläpp av processavloppsvatten från fastigheterna genom att en reningsanläggning installerades och slamavfall deponerades på kommunens soptipp enligt länsstyrelsens dåvarande beslut. Fastigheterna ligger inom ett område som är planlagt för industriändamål, varför det saknar relevans att använda Livsmedelsverkets riktlinjer för dricksvatten. Det finns ingen risk för olägenheter för människors hälsa eftersom platser med förhöjda värden ligger under betong och asfaltering. Detta framgår av länsstyrelsens utredning. Det finns ingen risk för miljön eftersom det inte har påvisats någon urlakning till närliggande vattendrag. Alsterån inrymmer ädelfiske på flera platser, vilket visar på hög vattenkvalitet. Grundvattnet har enligt mätningar en hastighet av cirka 100 meter per år. Detta innebär att grundvattnet har genomströmmat fastigheterna sedan utsläppen upphörde. De högsta värdena finns ytligt lokalt i en spricka i betongen där verksamheten varit som intensivast. Betongen i sig innehåller naturligt dessa metaller som bidrar till de höga värdena och ger en felaktig bild av läget. Eftersom betongen är vattentät så är det fråga om en mycket ytlig föroreningsrest som finns kvar. Förhöjda värden har endast förekommit på en av de två fastigheterna. Länsstyrelsen har felaktigt gjort riskbedömningen efter värden för känslig mark i stället för mindre känslig mark. Länsstyrelsens krav på utredning är orimligt. De största föroreningsmängderna finns på gamla soptippar. Länsstyrelsens krav står inte i proportion till föroreningarnas omfattning och miljöpåverkan. Vegaholm saknar medel att göra utredningar till kostnader av cirka en miljon kronor. Länsstyrelsen föreläggande, om det kvarstår, kommer att leda till konkurs. Man kan fråga sig vad som då har uppnåtts.

Vid köpet av fastigheten upplystes Vegaholm om att det hade bedrivits galvaniseringsverksamhet sedan länge men att verksamheten hade haft länsstyrelsens tillstånd. Vid köpet förelåg inget föreläggande. Vegaholm fick uppgift om att fastigheten hade sane-

råts. **BO** hade under tiden för uppdraget för Mufflonen Skogs AB ett samarbete med Lantbruksuniversitet i Uppsala att testa bioremediation och phytoremediation kring en nedlagd industrifastighet. Efterbehandlingsansvaret innebär enligt 10 kap. 4 § miljöbalken ett ansvar att i skälig omfattning utföra efterbehandlingsåtgärder. Länsstyrelsen har inte visat att det är skäligt att Vegaholm har ett efterbehandlingsansvar. Enligt 8 och 15 §§ lagen om införande av miljöbalken finns det inget ansvar om föroreningen har uppkommit före den 1 juli 1969. Verksamheten har pågått sedan 1940-talet och marken asfalterades enligt uppgift 1968.

Länsstyrelsen har motsatt sig ändring av det överklagade beslutet och anført bl.a. följande.

Länsstyrelsen anser inte att det föreligger något rättsligt hinder mot det meddelade föreläggandet. Länsstyrelsen har inte funnit att det finns någon efterbehandlingsansvarig verksamhetsutövare och har därför förelagt Vegaholm att utföra huvudstudien. Ansvaret mellan fastighetsägarna är solidariskt. Vegaholm har därför ett ansvar i egenskap av fastighetsägare.

För att kunna bedöma hur allvarligt förorenad en viss mark eller ett visst grundvatten är jämförs de analyserade värdena med olika typer av riktvärden. Det finns idag svenska riktvärden för ett flertal ämnen i mark samt ett begränsat antal ämnen i grundvatten. För de ämnen där det saknas svenska riktvärden jämförs de analyserade värdena ofta med riktvärden från den holländska listan eller Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten (SLVFS 2001:30, ändrad genom SLVFS 2005:10). Det finns idag ett svenskt riktvärde för bly i grundvatten vid förorenade bensinstationer (NV rapport 4918). Enligt detta riktvärde anses ett grundvatten vara mycket allvarligt förorenat (högsta klassen) om halten bly överstiger 100 µg/l. Vid undersökningarna vid fastigheterna Älgult 1:27 och 1:35 uppmättes en blyhalt på 270 µg/l i ett av vattenproven. Vid en jämförelse med de holländska riktvärdena kan konstateras att de halter av krom, nickel, bly och zink som uppmätts i grundvattnet överstiger dessa riktvärden. De holländska riktvärdena är 30 µg/l för krom, 75 µg/l för bly och nickel och 800 µg/l för zink. De högsta halter som har uppmätts är följande; krom 990 µg/l, bly 270 µg/l, nickel 630 µg/l och zink 1 400 µg/l. Enligt länsstyrelsens handlingar har det bedrivits ytbehandlingsverksamhet på både fas-

tigheten Älghult 1:27 och Älghult 1:35. Vid de översiktliga undersökningar som har utförts har man konstaterat föroreningar i mark, byggnader och grundvatten. Länsstyrelsen bedömer att det aktuella området inklusive byggnaderna är så förorenade att de kan utgöra en risk för människors hälsa och miljön. För att bedöma dessa risker bör en huvudstudie utföras.

Vegaholm har genmält. Länsstyrelsen använder riktvärden helt okritiskt. Man tar fasta på enstaka analysresultat och saknar helhetssyn. Ett enstaka vattenprov på 270 ug/l jämfört med 100 jg/l bör inte kunna ligga till grund för ett föreläggande som innebär miljonbelopp i kostnader. Provet är dessutom inte representativt för föroreningssituationen utan visar i bästa fall endast ett enstaka lokalt ytligt prov. Provtagningar är i sig generellt behäftade med provtagningsfel. Jämförelsen med Livsmedelsverkets riktvärden för dricksvatten saknar relevans, liksom holländska riktvärden för dricksvatten. De holländska värdena baseras på en annan dricksvattensituation. En jämförelse med USA, Tyskland, Frankrike eller Ryssland vore mer adekvat. I dessa länder har man högre riktvärden och en mer flexibel tillämpning av dessa. Av planritning över Älghult 1:35 och 1:27 framgår klart att provtagningar och verksamhet har bedrivits endast på Älghult 1:35 och inte 1:27. Dräneringsledningar från fastigheterna Älghult 1:27 och 1:33 utmynnar i provpunkter enligt plan upprättad av Sweco Viak. Det är 33 år sedan utsläpp av förorenat avloppsvatten upphörde och den har inte förorsakat någon skada på människors hälsa eller miljön.

Länsstyrelsen har i därefter inkommet yttrande vidhållit sin inställning i målet.

DOMSKÄL

Länsstyrelsen har i det överklagade beslutet redogjort för tillämplig lagstiftning. Dock bör följande tilläggas. I 2 kap. 8 § miljöbalken anges att alla som bedriver eller har bedrivit en verksamhet som medfört skada eller olägenhet för miljön ansvarar till dess skadan eller olägenheten har upphört för att denna avhjälpas i den omfattning det kan anses skäligt enligt 10 kap. miljöbalken. Miljöbalken innehåller en särskild regel om undersökningsföreläggande, nämligen 26 kap. 22 §. Enligt denna bestämmelse är den som är

skyldig att avhjälpa en olägenhet för människors hälsa och miljön skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen.

Vegaholm har anfört att länsstyrelsen inte har kunnat fatta sitt beslut om föreläggande eftersom saken redan har prövats tidigare, d.v.s, det rör sig om en tidigare prövad sak, res judicata. Miljödomstolen har i tidigare dom upphävt ett föreläggande mot Vegaholm på grund av bristande kommunikering av länsstyrelsen. Denna formella brist gjorde att miljödomstolen återförvisade målet till länsstyrelsen . Det rör sig således om ett enda pågående ärende hos länsstyrelsen som inte har vunnit laga kraft. Därmed är det inte en ny prövning i sak som kan anses stå i strid med grundläggande processuella principer.

Av den utredning som har gjorts framgår att det inom det utredda området finns föroreningar av bl.a. metaller, såsom bly, kadmium och koppar, men även av cyanid och trikloretylen. Mätningar har gjorts både med avseende på mark, byggnader och grundvattnen. Det framkommer att uppmätta resultat i många fall överstiger Naturvårdsverkets värden för känslig markanvändning (industribyggnaden), men i vissa fall även värdena för mindre känslig markanvändning. Föroreningarna måste enligt miljödomstolens mening bedömas vara av den art och omfattning att 10 kap. miljöbalken är tillämpligt, d.v.s, det rör sig om ett förorenat område i miljöbalkens mening. För att ett utredningsföreläggande enligt 26 kap. 22 § miljöbalken skall kunna utfärdas krävs dessutom inte att en förorening rent faktiskt konstaterats, utan det räcker att en utredning är behövlig för tillsynen. Provtagning har gjorts på fastigheten Älghult 1:27 endast i en mindre omfattning, jämfört med provtagningarna på fastigheten Älghult 1:35. De provtagningar som har gjorts indikerar dock föroreningar och båda fastigheterna bildar ett gemensamt industrikomplex med gemensamma byggnader där den förorenande verksamheten har bedrivits. Det finns därför enligt miljödomstolens mening inte skäl att inskränka föreläggandet till att inte omfatta fastigheten Älghult 1:27. Miljödomstolen finner alltså att det rör sig om ett förorenat område som behöver undersökas.

Länsstyrelsen har i det överklagade beslutet redogjort för de verksamhetsutövare som har funnits på fastigheterna och att det numera inte finns någon kvar som kan göras ansvarig för sanering eller undersökning. Vegaholm har anfört att det finns en sådan, men har inte vidare angett vem det skulle kunna vara eller vad som i så fall är fel på den ut-

redning länsstyrelsen har gjort. Miljödomstolen finner att länsstyrelsens utredning visar att det nu inte finns någon ansvarig verksamhetsutövare. Därmed kan en fastighetsägare göras ansvarig enligt vad som anges i 10 kap. 3 § miljöbalken. Fastighetsägaransvaret är solidariskt, d.v.s, varje fastighetsägare som med vetskap om föroreningarna har förvärvat fastigheterna är ansvarig för såväl sanering som undersökning. Miljödomstolen finner att annat än att Vegaholm uppfyller detta krav inte är visat. Ett föreläggande kan därmed riktas mot bolaget.

Bestämmelserna om efterbehandling av förorenade områden i 2 kap. 8 § miljöbalken och 10 kap. miljöbalken är enligt 8 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken (MP) tillämpliga om faktisk drift av miljöfarlig verksamhet har pågått efter den 30 juni 1969. Tillämpningen av 10 kap. 3 § om fastighetsägaransvar är ytterligare begränsad bakåt i tiden så att denna bestämmelse enligt 15 § MP inte skall tillämpas på förvärv som har skett före miljöbalkens ikraftträdande den 1 januari 1999.

Det är i målet ostridigt att faktisk drift av miljöfarlig verksamhet har skett på platsen efter 1969. Vegaholm har ägt fastigheterna efter miljöbalkens ikraftträdande. Därmed har länsstyrelsen kunnat förelägga Vegaholm att utföra undersökningar.

Vid bedömningen av skäligheten av ett undersökningsföreläggande bör man främst ta ledning av 2 kap. 7 § miljöbalken, som anger att krav på hänsyn gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem och att man vid denna bedömning särskilt skall beakta nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder. Detta innebär att man vid skälighetsbedömningen skall väga nyttan med undersökningen mot kostnaderna för den (Bertil Bengtsson m.fl. Miljöbalken. En kommentar, s. 10:25). Vad gäller bedömningen av vilka försiktighetsåtgärder som är ekonomiskt rimliga inom yrkesmässig verksamhet skall man utgå från branschförhållanden och inte från den aktuella verksamhetsutövarens betalningsförmåga (prop. 1997/98:45, del 1, s. 232).

Eftersom det rör sig om ett område som i vissa avseenden kan antas vara kraftigt förorenat anser miljödomstolen att det finns ett stort behov av att en undersökning utförs. De krav på undersökning som länsstyrelsen ställt i sitt föreläggande kan inte anses vara för

omfattande. Det överklagade beslutet skall därför ändras endast på så sätt att tiden för fullgörande flyttas fram till den 29 september 2006.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (prövningstillstånd krävs)

Överklagande senast den 10 maj 2006

Marianne Nilsson

Magnus Björkhem

I detta avgörande har deltagit rådmannen Marianne Nilsson, ordförande, och miljørådet Magnus Björkhem. Föredragande har varit beredningsjuristen Henrik Skanert.

FÖRELÄGGANDE

Datum
2005-12-01

Arendenummer
575-5191-05

Vegaholm Bil & Maskin AB

Box 167
34125 Ljungby

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Miljödomstolen

Ink. 2006 -01- 3 1

Akt. M305,06
Aktbil...3...rot...11

Föreläggande om att inkomma med förslag på upplägg och omfattning av huvudstudie för fastigheterna Älg-hult 1:27 och Älg-hult 1:35 (f.d. Rusthunter) samt därefter utförande och slutredovisning av en huvudstudie för samma område

Länsstyrelsen förelägger Vegaholm Bil & Maskin AB (org. nr 556604-6396) med stöd av 26 kap 9, 14 och 26 §§ Miljöbalken (1998:808) samt med hänvisning till 10 kap 1-4 §§ Miljöbalken att vidta följande åtgärder;

1. Senast den **30 april 2006** vid ett vite av 300 000 kr inkomma med en redovisning på upp-lägg och omfattning av en huvudstudie för fas-tigheterna Älg-hult 1:27 och Älg-hult 1:35 (f.d. Rusthunter) i Uppvidinge kommun.

De olika delmoment som skall ingå i en huvudstudie enligt Naturvårdsverkets Kvalitetsmanual redovisas i bilaga 1. De delmoment som skall utföras inom ramen för detta föreläggande redo-visas nedan. Övriga delmoment kan dock bli ak-tuella längre fram.

- Undersökning (provtagning, analyser och försök)
- Karakterisering och avgränsning av föroreningarna i detalj
- Riskbedömning och bedömning av saneringsbe-hov
- Åtgärdsutredning med åtgärdsförslag och förslag till både övergripande och mätbara åtgärds-mål samt bedömning av kostnad och miljöeffekter för olika alternativ

Redovisningen över huvudstudiens upplägg och omfattning skall förutom ovanstående delmoment även omfatta svaren på följande frågor;

- Vem kommer att utföra huvuddelen av arbetet samt vilka referenser har den personen från liknande uppdrag?
- Vad kommer kostnaden för huvudstudiens olika delmoment att bli?
- Hur ser tidsplanen ut?
- Hur ser provtagningsplanerna för mark, vatten och byggnadsmaterial ut?

2. Vid ett vite av 700 000 kr utföra och slutredovisa huvudstudien, senast **10 månader** efter det att Länsstyrelsen genom skriftligt beslut har godkänt att det inlämnade förslaget uppfyller kraven enligt detta föreläggande.

Arbetet med huvudstudien får inte påbörjas förrän Länsstyrelsen har kontrollerat att det inlämnade förslaget uppfyller kraven enligt detta föreläggande.

De arbeten som utförs skall i tillämpliga delar uppfylla kraven enligt Naturvårdsverkets Kvalitetsmanual för efterbehandling av förorenade områden utgåva nr 1, 2003.

Detta beslut skall gälla med omedelbar verkan även om det överklagas.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Verksamhetsutövare

Efterforskningar i Länsstyrelsens arkiv samt kontakter med Bolagsverket har visat att det sedan 1969 har funnits sex olika verksamhetsutövare som bedrivit ytbehandlingsverksamhet på den aktuella platsen.

De olika verksamhetsutövarna är följande;

- Firma Danielsson och Söner
- GJ Förnicklingsverkstad
- Rubins Galvano AB
- Älghults Galvano AB
- ÄGAB
- Rusthunter

Hos Bolagsverket finns inga uppgifter om "Firma Danielsson och Söner" samt " GJ Förnicklingsverkstad". Det är därför sannolikt att dessa bolag bedrevs som enskilda firmor. Den person som en gång drev de båda firmorna hette GJ och är inte längre i livet.

De övriga fyra verksamhetsutövarna har samtliga gått i konkurs. Den sista verksamhetsutövaren som gick i konkurs var Rust Hunter AB och det var i november 1995.

Fastighetsägare

Efter 1995 har de båda fastigheterna Älghult 1:27 och Älghult 1:35 ägts av totalt fem olika bolag, där de tre första har gått i konkurs.

De olika bolagen är följande;

- Mufflonen Skogs AB som bytte namn till AB Mufflonen - konkurs
- S E J Trading - konkurs
- K/b Kedums Fastighetsförvaltning - konkurs
- Vegaholm Bil & Maskin AB
- Designsmide i Älghult AB

En anledning till att Mufflonen Skogs AB, som senare bytte namn till AB Mufflonen, köpte fastigheterna var att de skulle utveckla en metod för att sanera förorenad mark. Suppleant i AB Mufflonen:s styrelse

var Bo Olsson. Han var också projektledare för arbetet med att sanera marken.

2004 köpte Vegaholm Bil & Maskin AB de båda fastigheterna. Ordförande i Vegaholm Bil & Maskin AB:s styrelse är samma **BO** som tidigare var suppleant i Mufflonen AB.

Vid Länsstyrelsens kontakt med Inskrivningsmyndigheten i Eksjö den 28 november 2005 framkom det att Vegaholm Bil & Maskin AB hade sålt de båda fastigheterna vidare till Designsmide i Älgåhult AB. Designsmide i Älgåhult AB har enligt Inskrivningsmyndigheten varit lagfaren ägare sedan den 9 september 2005. Köpeavtalet undertecknades dock den 1 februari 2005.

Vid Länsstyrelsens kontakt med Bolagsverket den 28 november 2005 framkom det att Designsmide i Älgåhult AB (org nr 556679-9176) bildades den 28 april 2005.

Inventering och undersökningar

Vid Länsstyrelsens inventering av förorenade områden uppfyllde fastigheterna Älgåhult 1:27 och Älgåhult 1:35 kriterierna för riskklass 1, vilket innebär mycket stor risk. Det aktuella området har därför placerats på plats nummer 8 på Kronobergs läns 30-lista som innehåller de 30 högst prioriterade förorenade områdena i länet.

Med anledning av den höga riskklassningen gav Länsstyrelsen i uppdrag åt SWECO Viak att utföra översiktliga marktekniska undersökningar av fastigheten. Undersökningarna utfördes under hösten 2003 och våren 2004 och bekostades med statliga medel eftersom det vid den tidpunkten inte fanns någon ansvarig.

Undersökningarna visade att den ytliga betongen i den byggnad som undersöktes var mycket allvarligt förorenad av cyanid, nickel och zink. Marken i en slänt utanför byggnaden där förbrukade bad enligt uppgift dumpades, var mycket allvarligt förorenad av bly och koppar. Grundvattnet i slänten var förorenat av bly, krom, nickel, zink, triklöretylen och cyanid. Precis norr om byggnaden hittades mycket höga halter av bly. Även halterna av koppar, nickel och zink var höga i den provpunkten.

SWECO Viak bedömde att spridningsförutsättningarna på fastigheterna var stora, att känsligheten på området var liten, att farligheten hos flera av de ämnena som hittades var mycket hög samt att föroreningsnivån var hög för bly och koppar samt mycket hög för nickel. Den samlade riskbedömningen blev riskklass 1 d v s mycket hög risk.

Kommunicering med Vegaholm Bil & Maskin AB

Den 13 juni 2005 förelade Länsstyrelsen Vegaholm Bil & Maskin AB att utföra åtgärder enligt detta föreläggande. Rapporten med resultaten från undersökningarna översändes som bilaga.

Den 27 juli 2005 upphävde Miljödomstolen Länsstyrelsen föreläggande eftersom Länsstyrelsen inte hade kommunicerat föreläggandet med Vegaholm Bil & Maskin AB.

Den 16 augusti 2005 fick Vegaholm Bil & Maskin AB ett meddelande om att Länsstyrelsen övervägde att förelägga dem att vidta åtgärder enligt detta föreläggande. De fick möjlighet att inkomma med synpunkter.

Den 26 augusti 2005 inkom Vegaholm Bil & Maskin AB med synpunkter på Länsstyrelsens meddelande. Dessa synpunkter refereras inte här utan tas upp i motiveringsavsnittet.

MOTIVERING

Regelverk

Enligt 10 kap 1 § miljöbalken skall 10 kapitlet tillämpas på de mark- och vattenområden samt de byggnader och anläggningar som är så förorenade att det kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Enligt 10 kap 2 § miljöbalken är den ansvarig för efterbehandling av förorenade områden, byggnader eller anläggningar som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som har bidragit till föroreningen (verksamhetsutövare). Av 8 § samma

kapitel följer att ansvaret även gäller kostnader för utredningar.

Enligt 10 kap 3 § miljöbalken är var och en efterbehandlingsansvarig som förvärvat fastigheten och vid förvärvet känt till föroreningarna eller då borde ha upptäckt dem, om inte någon verksamhetsutövare kan utföra eller bekosta efterbehandlingen av en förorenad fastighet.

Enligt 10 kap 4 § miljöbalken innebär efterbehandlingsansvaret att den ansvarige i skälig omfattning skall utföra eller bekosta de efterbehandlingsåtgärder som på grund av föroreningar behövs för att förebygga, hindra eller motverka att skada eller olägenhet uppstår för människors hälsa eller miljön.

Enligt 10 kap 7 § miljöbalken skall de fastighetsägare eller tomträttshavare som är ansvariga enligt 3 § svara solidariskt i den utsträckning annat inte följer av att ansvaret är begränsat enligt 4 § första stycket. Vad de solidariskt ansvariga har betalat skall fördelas mellan dem efter vad som är skäligt med hänsyn till vad de insett vid förvärvet och omständigheterna i övrigt.

Enligt 26 kap 9 § miljöbalken kan en tillsynsmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av miljöbalken skall efterlevas.

Enligt 26 kap 14 § miljöbalken kan föreläggandet förenas med vite.

Av 26 kap 26 § miljöbalken framgår att ett beslut får gälla omedelbart även om det överklagas.

Länsstyrelsen gör följande bedömning

Behov av åtgärder

Resultaten från de översiktliga undersökningar som har utförts på det förorenade området på fastigheterna Älghult 1:27 och 1:35, visar att både marken, grundvattnet och byggnaderna är så förorenade att de

kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa och miljön. Länsstyrelsen anser därför att det med stöd av miljöbalken går att kräva att en huvudstudie utförs för det aktuella området.

Ansvar

Enligt miljöbalken är det i första hand verksamhetsutövaren som är ansvarig för de efterbehandlingsåtgärder som krävs för att förebygga, hindra eller motverka att skada eller olägenhet uppstår för människor hälsa eller miljön. Ansvaret avser även kostnader för att utreda föroreningen.

Enligt Länsstyrelsens bedömning finns det ingen ansvarig verksamhetsutövare för det aktuella området. Fyra av de sex bolag som bedrivit ytbehandlingsverksamhet på Älghult 1:27 och Älghult 1:35 efter 1969 har nämligen gått i konkurs. De övriga två bolagen drevs sannolikt som enskilda firmor eftersom Bolagsverket saknar information om dem. Den person som drev firmorna hette GJ och har avlidit.

Om det inte finns någon ansvarig verksamhetsutövare är det enligt miljöbalken den eller de fastighetsägare som förvärvat den aktuella fastigheten efter den 1 januari 1999 och vid köpet känt till eller borde ha upptäckt att fastigheten var förorenad som är efterbehandlingsansvariga. Detta ansvar avser även kostnader för utredningar.

Sedan den 1 januari 1999 har fastigheterna Älghult 1:27 och Älghult 1:35 förvärvats av fem olika bolag. Av dessa har tre bolag gått i konkurs. Kvar finns Vegaholm Bil & Maskin AB samt Designsmide i Älghult AB som blev lagfaren ägare den 9 september 2005.

Länsstyrelsens bedömning är att Vegaholm Bil & Maskin AB vid tillfället för köpet måste ha känt till att de båda fastigheterna var förorenade, eftersom den BO som nu är styrelseordförande i Vegaholm Bil & Maskin AB är samma person som var suppleant i AB Mufflonen. (AB Mufflonen var det bolag som köpte de båda fastigheterna för att utveckla en metod för sanering av förorenad mark och som senare gick i konkurs.) BO var dessutom projektledare för arbetet med att sanera fastigheten.

Länsstyrelsen känner inte till om den nuvarande fastighetsägaren Designsmide i Älghult AB visste att de båda fastigheterna var förorenade vid tillfället för förvärvet. Länsstyrelsen kan därför i dagsläget inte uttala sig huruvida Designsmide i Älghult AB har köpt på sig en del av efterbehandlingsansvaret eller inte.

Eftersom ansvaret mellan fastighetsägarna är solidariskt saknar det dock betydelse att Vegaholm Bil & Maskin AB inte längre äger de båda förorenade fastigheterna. Ett solidariskt ansvar innebär nämligen att Länsstyrelsen själv kan välja vem av de ansvariga fastighetsägarna som föreläggandet skall riktas mot.

Eftersom Vegaholm Bil & Maskin AB under en viss tid har ägt de båda fastigheterna Älghult 1:27 och Älghult 1:35 samt att de vid tillfället för köpet kände till att de båda fastigheterna var förorenade, har Vegaholm Bil & Maskin AB enligt Länsstyrelsens bedömning efterbehandlingsansvar för båda fastigheterna. Länsstyrelsen väljer därför att rikta detta föreläggande mot dem.

Huvudstudiens innehåll och omfattning

Under flik 22 i Naturvårdsverkets Kvalitetsmanual för efterbehandling av förorenade område utgåva nr 1, 2003 beskrivs de olika delmoment som skall ingå i en huvudstudie samt hur huvudstudien skall redovisas. Enligt Länsstyrelsens bedömning behöver bolaget i detta skede endast utföra och redovisa de fyra första delmomenten d v s; Undersökning (provtagning, analyser och försök), Karakterisering och avgränsning av föroreningarna i detalj, Riskbedömning och bedömning av saneringsbehov samt Åtgärdsutredning med åtgärdsförslag och förslag till både övergripande och mätbara åtgärds mål samt bedömning av kostnad och miljöeffekter för olika alternativ.

Övriga delmoment kan eventuellt bli aktuella längre fram. De arbeten som utförs bör i tillämpliga delar uppfylla kraven enligt Naturvårdsverkets Kvalitetsmanual. Kvalitetsmanualen i sin helhet finns på Naturvårdsverkets hemsida.

Länsstyrelsen anser att en konsult med erfarenhet från miljötekniska markundersökningar, riskbedömningar samt åtgärdsförslag, med hjälp av kvalitetsmanualen samt resultaten från tidigare undersökningar från det aktuella området, kan ta fram ett förslag på hur huvudstudien bör utföras samt även genomföra och slutredovisa den. För att undvika att en person utan erfarenhet tar på sig uppdraget, anser Länsstyrelsen att det bör framgå av redovisningen att den person som skall utföra huvuddelen av arbetet har den kunskap som krävs för att klara av det. Av redovisningen bör även framgå kostnadsuppskattningar, tidsplan samt provtagningsplaner.

För att undvika eventuella missförstånd anser Länsstyrelsen att arbetet med huvudstudien ej bör påbörjas förrän Länsstyrelsen kontrollerat att det inlämnade förslaget uppfyller kraven enligt detta föreläggande.

Länsstyrelsen anser att det datum för när huvudstudien skall vara utförd och slutredovisad bör sättas till tio månader efter det datum då Länsstyrelsen genom skriftligt beslut har godkänt att det inlämnade förslaget uppfyller kraven enligt detta föreläggande.

Sanering med Salix

Bolaget skriver att de avser att fortsätta med den sanering av fastigheterna som påbörjades redan då AB Mufflonen ägde fastigheten och som innebär sanering genom odling av Salix. Vidare avser bolaget genomföra punktvisa saneringar inomhus.

Länsstyrelsen är mycket tveksam till om Salix-metoden verkligen fungerar på ett så förorenat markområde som det i Älghult. Länsstyrelsen känner inte heller till några fullskaliga saneringar i Sverige eller utomlands som har utförts genom odling av Salix.

Syftet med den åtgärdsutredningen som ingår i huvudstudien och som omfattas av detta föreläggande är att utreda lämpliga saneringsåtgärder för det aktuella området. Om bolaget så önskar kan de välja att

ta med Salix-metoden som ett åtgärdsalternativ för att på så sätt kunna jämföra den med andra mer konventionella saneringsmetoder. Den efterföljande riskvärderingen får sedan visa vilken metod som är den mest rimliga metoden utifrån ett ekonomiskt och miljömässigt perspektiv.

Vite

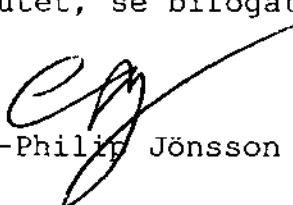
Enligt Länsstyrelsens bedömning kan en huvudstudie för de aktuella fastigheterna komma att kosta ca 1 miljon kr. Föreläggandet bör därför förenas med ett vite på 1 miljon kronor, där 300 000 kr läggs på det förslag på upplägg och omfattning av huvudstudien som bolaget skall redovisa till Länsstyrelsen samt 700 000 kr läggs på själva utförandet och slutredovisningen av huvudstudien.

Övrigt

Länsstyrelsen anser att det är av yttersta vikt att huvudstudien ej försenas. Detta föreläggande bör därför förenas med verkställighetsförordnande.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos Miljödomstolen i Växjö inom tre veckor från den dag Ni tagit del av beslutet, se bifogat formulär.

Carl-Philip Jönsson

Karin Simonsson

Delgivningssätt

Rek+MB förkortad liggetid t o m 05-12-16